Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІРЖОВОГО РИНКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

РЕЗНІК Надія Петрівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедрою біржової діяльності і торгівлі Національного університету біоресурсів і природокористування України

СЛОБОДЯНИК Анна Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри біржової діяльності і торгівлі Національного університету біоресурсів і природокористування України

fppt.com

Мета та завдання роботи:

Метою роботи є здійснення ретроспективного аналізу основних параметрів функціонування товарних бірж в Україні та обґрунтування основних детермінантів їх подальшого розвитку та встановлення причинно-наслідкового зв’язку основних чинників, що стримують розвиток біржового ринку агропродовольчої продукції в Україні у нинішніх умовах. Для її досягнення було вирішено наступні ***завдання***:

•дослідити механізм функціонування ринку агропродовольчої продукції та охарактеризувати особливості ціноутворення;

•обґрунтувати шляхи удосконалення регулювання аграрного ринку України;

•висвітлити основні принципи розбудови інфраструктури для функціонування біржового товарного ринку;

•обґрунтувати основні напрями впровадження торгівлі товарними деривативами в Україні;

•узагальнити шляхи розвитку та удосконалення ф’ючерсної торгівлі в Україні;

•проаналізувати особливості торгівлі біржовими деривативами на українському терміновому ринку та сформувати пропозиції щодо підвищення ефективності українського ринку біржових деривативів;

• здійснити прогнозування біржової діяльності на вітчизняному організованому ринку продукції сільськогосподарських підприємств;

•висвітлити перспективи розвитку біржового ринку деривативів в Україні.

fppt.com

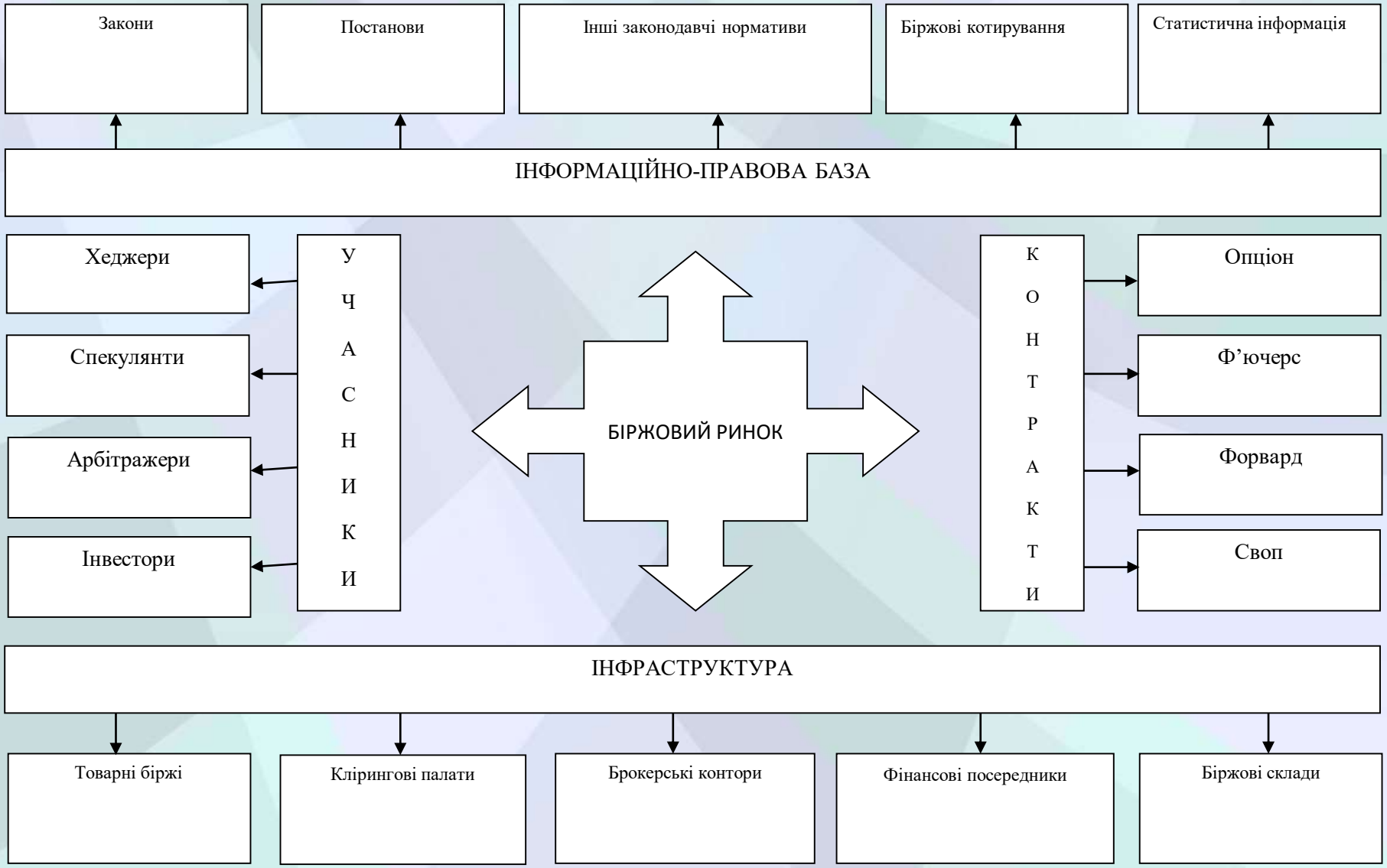

Рис. 1. Організаційна структура біржового ринку

fppt.com

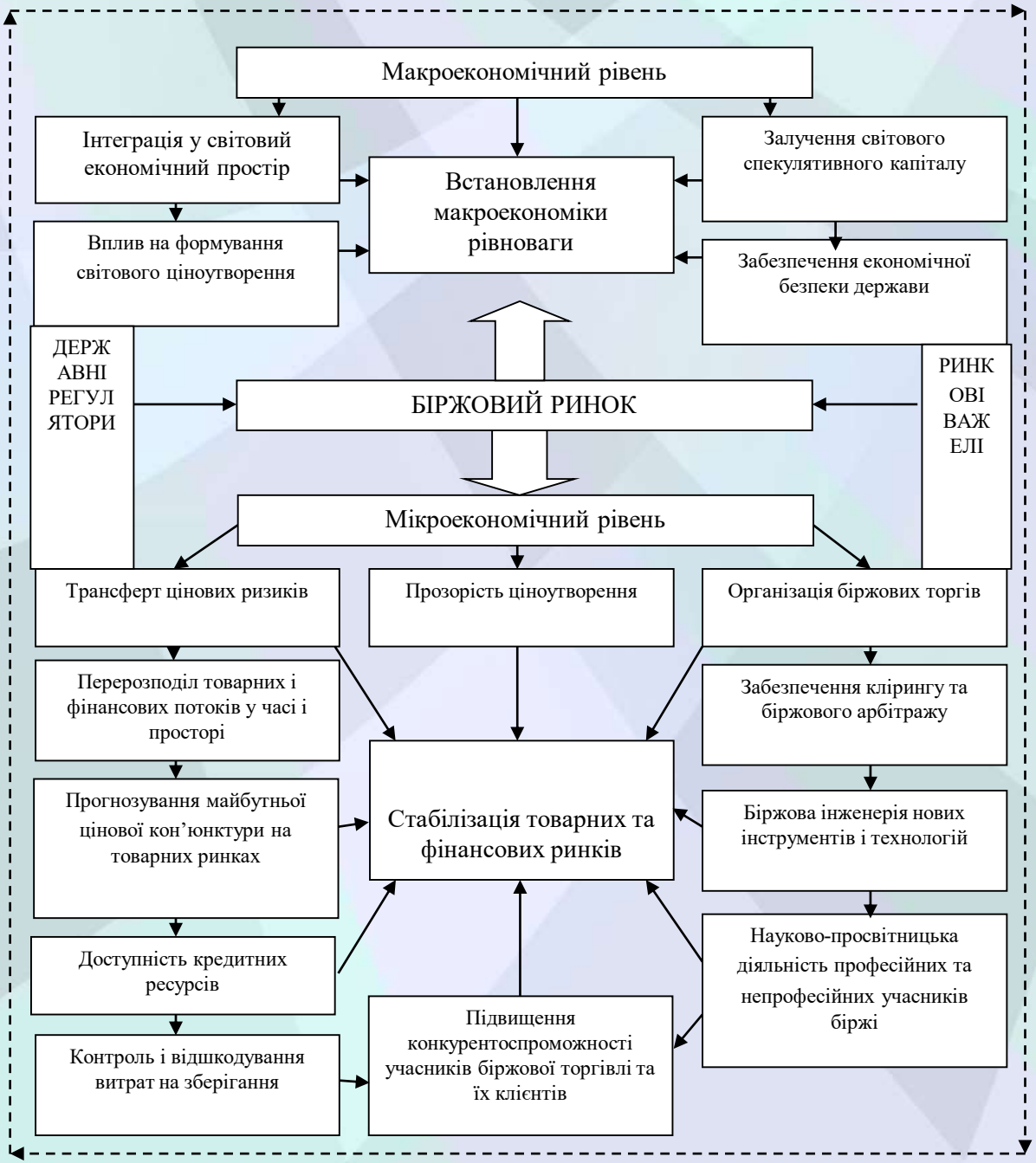

Рис. 2. Схема функціонального призначення біржового ринку

fppt.com

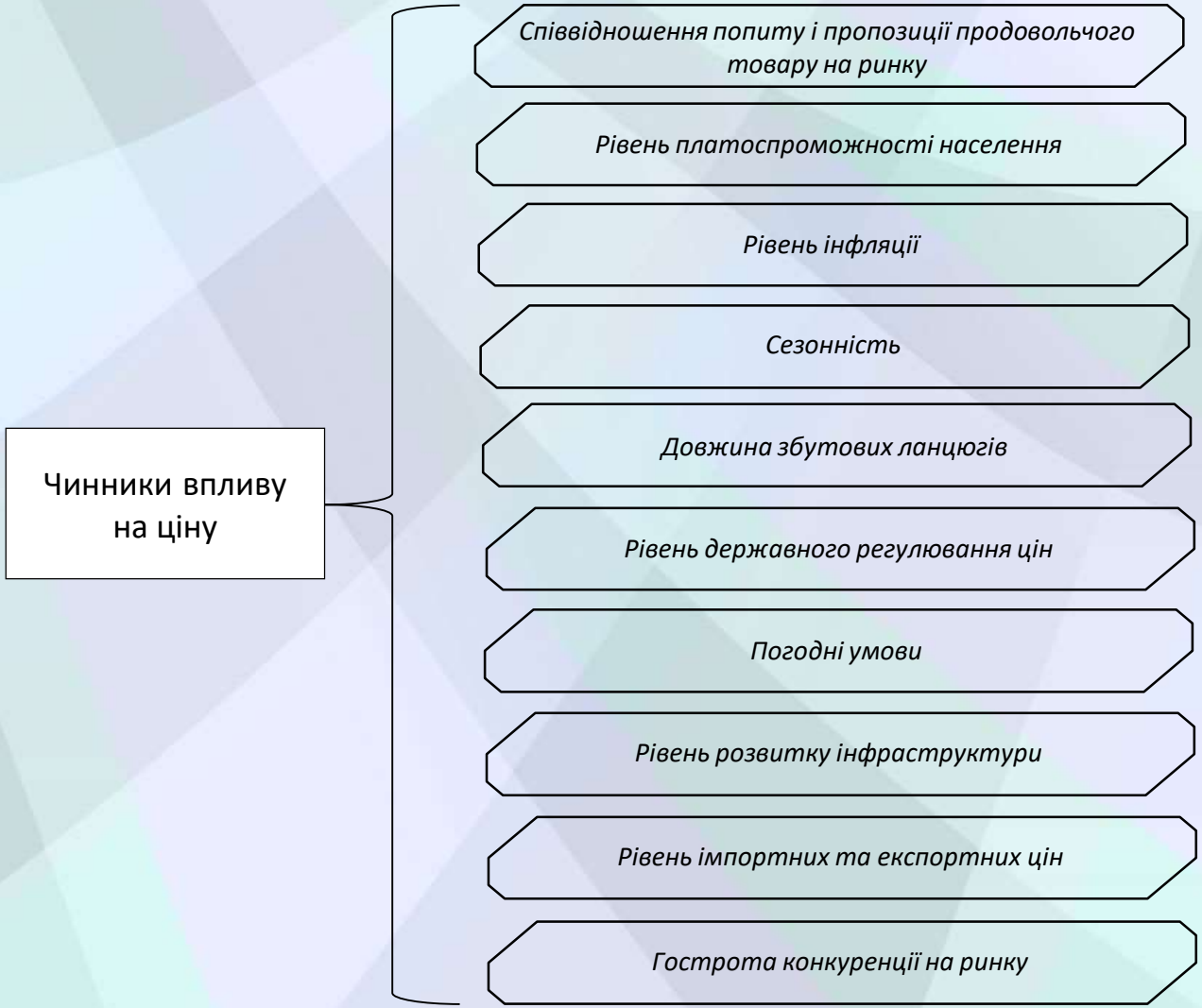

Рис. 3. Чинники, що впливають на ціну продовольчого товару

fppt.com

Завдання Аграрного фонду

- Проведення цінової політики в агропромисловому секторі економіки у межах, визначених законом
- Виконання від імені держави функції кредитора на період дії режиму заставних закупівель окремих об’єктів державного цінового регулювання
- Виконання бюджетних програм, визначених законом про Державний бюджет України на відповідний рік
- Формування державного інтервенційного фонду об’єктів державного цінового регулювання виключно для здійснення товарних та фінансових інтервенцій на організованому аграрному ринку

Рис. 4. Завдання Аграрного фонду на аграрному ринку

fppt.com

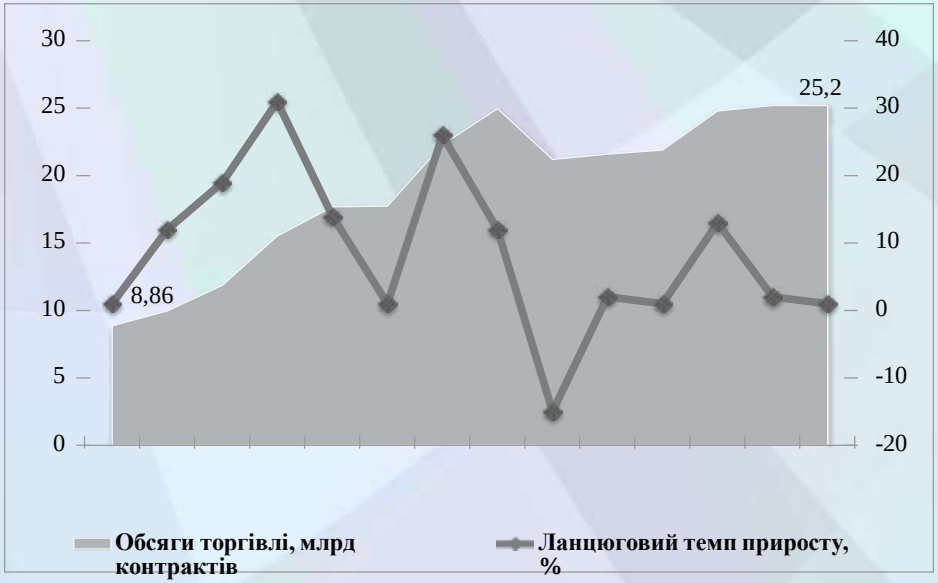

Рис. 2.1 Динаміка світової біржової торгівлі за 2004–2017 рр.

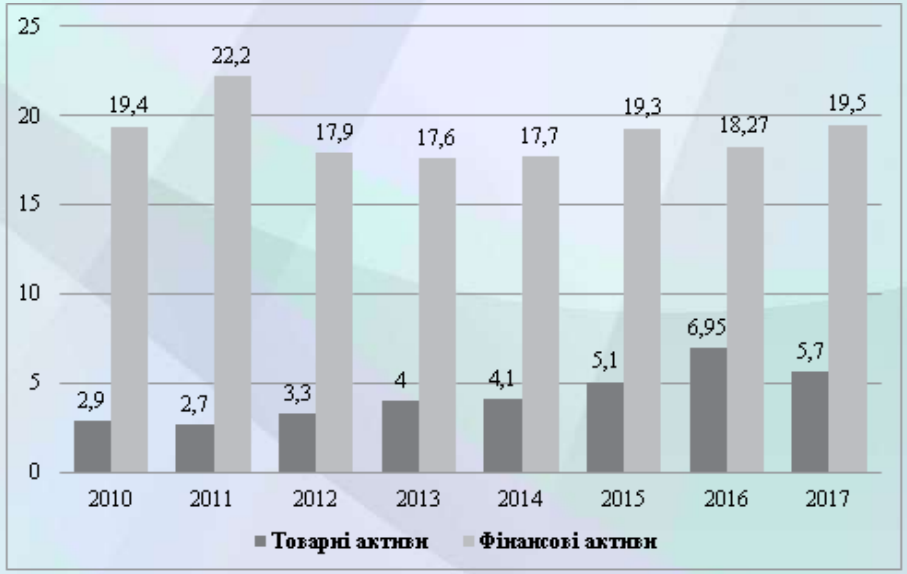

Рис. 2.2 Динаміка структури світової біржової торгівлі за видами активів, млрд. контрактів

Рис 2.5 Структура торгів на «Українській біржі» за 2017р.

Рис 2.6 Динаміка індексу «Української біржі» в 2017р.

fppt.com

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

1. Ринок продовольчої продукції виконує низку функцій, основними серед яких є регулююча, ціноутворююча, логістична, контролююча, посередницька та інформаційна.

2. Найважливішими ціноутворюючими чинники на ринку агропродовольчої продукції є співвідношення попиту і пропозиції; темпи інфляції; рівень монополізації виробництва; ступінь державного адміністративного й економічного регулювання цін; рівень платоспроможності населення; довжина збутових ланцюгів; рівень розвитку інфраструктури; рівень експортних та імпортних цін.

3. Товарна біржа виступає головним елементом інфраструктури товарного ринку, через яку відбувається процес торгівлі за стандартами чи зразками товарів, грошова цінність котрих має тенденцію до частих, значних, а також тяжко прогнозованих коливань.

4. Коливання співвідношення попиту та пропозиції, їх балансування навколо точки рівноваги в часі та просторі являє собою ринкову кон'юнктуру. Недотримання вимог закону попиту і пропозиції може призвести до різних змін ринкової кон'юнктури, небажаної залежності між тісно пов'язаними трьома її складовими – ціною, обсягом попиту і обсягом пропозиції. Ціна є відображенням попиту і пропозиції.

5. Загалом у процесі здійснення досліджень ринку сільськогосподарської продукції необхідно керуватися принципом взаємозв'язку та розвитку економічних явищ, тобто розглядати економічні явища у розвитку та взаємозв'язку. Водночас застосування системного підходу дозволить розглядати ринок сільськогосподарської продукції як цілісну систему, що об'єднує сукупність взаємопов'язаних структурних елементів в одне ціле. Відтак дослідження кон'юнктури ринку сільськогосподарської продукції доцільно проводити за такою схемою: минуле – сучасне – майбутнє.

6. Розглянуто процес впровадження торгівлі товарними деривативами в нашій державі. Ф'ючерсна та опціонна торгівля, об'єктом якої виступає не сам товар, а тільки право на нього, перетворила біржі в потужні фінансові інститути, а тісна співпраця бірж із банками сприяє стабілізації фінансово-банківської системи.

7. Запропоновано удосконалення процесу біржової торгівлі сільськогосподарською продукцією та продовольством в Україіні, що дасть можливість стабілізувати сільськогосподарське виробництво і виробити механізм захисту товаровиробників і споживачів цієї продукції від різкого коливання цін.

8. Основними напрямами удосконалення аграрного ринку України названі наступні: прийняття Закону України «Про аграрну біржу»; формування та розвиток інфраструктури аграрного ринку; впровадження механізму кредитування сільськогосподарських товаровиробників під заставу складських свідоцтв; розвиток ринку ф'ючерсних контрактів на зернові культури.

9. Удосконалення діяльності Аграрного фонду слід здійснювати за такими напрямами:впровадження нового механізму реалізації товарних запасів; відновлення механізму заставних операцій із зерном шляхом надання кредиту під заставу зерна; запровадження форвардних контрактів «з дорученням»; використання механізму обігу аграрних розписок.

10. Запропоновано удосконалення механізму здійснення товарних та фінансових інтервенцій на зерновому ринку з урахуванням зарубіжного досвіду. Для цього необхідно забезпечити достатнє бюджетне фінансування Аграрного фонду, високий рівень його платіжної дисципліни; забезпечити перевищення державних інтервенційних цін на зерно над ринковими цінами;спростити доступ безпосередніх виробників зерна до участі в державних закупівлях зернових культур; обмежити діяльність Аграрного фонду лише виконанням функції цінового регулювання.

fppt.com